

*Lezing: Mat. 11,2-11*

De Advent is een tijd van verwachten. Maar wat is eigenlijk verwachten? Dat is voor iedereen weer verschillend, ook als het doel hetzelfde is. Wanneer bijvoorbeeld verschillende mensen naar eenzelfde bijeenkomst gaan, zullen ze toch ieder zo hun eigen verwachtingen ervan hebben en hun eigen voorstellingen ervan maken. En dit bepaalt in grote mate hoe zo'n bijeenkomst uiteindelijk beleefd wordt. Het kan goed zijn dat je je aanvankelijke verwachtingen en voorstellingen naderhand bij moet stellen.

Zo zit in de evangeliëlezing Johannes de Doper met zijn verwachtingen. 'Zit' in dubbele betekenis, want hij *moest* zitten: koning Herodes had hem in de gevangenis gezet. Johannes de Doper had namelijk nogal radicale ideeën ten aanzien van degene die als de Messias wordt aangeduid. In het verlengde hiervan had hij koning Herodes gezegd waar het op stond. Ten gevolge hiervan zit hij nu gevangen. Daar, in zijn cel, komen hem berichten ter ore over Jezus' optreden waardoor hij begint te twijfelen. En daarom laat hij een paar van zijn leerlingen aan Jezus vragen: "Bent U nou diegene, die gaat komen, of moeten we nog op iemand anders wachten?" Jezus geeft geen rechtstreeks antwoord, maar geeft zogezegd weer wat hij zelf verstaat onder het optreden van de Christus: 'Blinden gaan weer zien en verlamden kunnen weer lopen. Melaatsen worden gereinigd en doven kunnen weer horen. Doden worden opgewekt en aan armen wordt het goede nieuws bekend gemaakt.'

Hier zien we hoe belangrijk het is met wat voor een verwachtingspatroon we iemand of iets tegemoet treden. Johannes leefde vanuit het idee dat de Messiasfiguur met harde hand wel 'ns even schoon schip zou maken en nou hoort hij tegenovergestelde geluiden; vandaar zijn twijfel. Misschien ook wel ergernis omdat Jezus niet te werk ging in de trant van: effe de beuk erin, een methode die Johannes kennelijk meer voorstond. Het antwoord waarmee zijn leerlingen bij hem terugkeren dwingt hem zijn aanvankelijk verwachtingspatroon te herzien.

En hoe is dat dan bij ons? De situatie waarin we Johannes de Doper vandaag aantreffen lijkt me heel herkenbaar. Te beginnen met zijn gevangenschap. Want in zekere zin zitten we allemaal op z'n tijd gevangen in onze eigen zorgen en problemen, van welke aard of omvang dan ook. In het leven van velen, wereldwijd, ontbreekt zicht op de toekomst en lijkt de situatie uitzichtloos. Situaties waarin we gaan twijfelen en ons afvragen: 'God, waar ben je nou?'

Deze gemoedstoestand is niet zonder gevaar. Wanhoop en moedeloosheid kunnen ons verharderen. We kunnen cynisch worden of verkillen, we laten ons niet meer raken door wat er in de wereld om ons heen gebeurt. En om toch maar vooral niet de greep op alles te verliezen gaan we wat ons geloofsleven betreft uit van een verwachtingspatroon waarbij we menen God naar onze hand te kunnen zetten.

Zuiver is dit natuurlijk niet. God geeft ons mensen de kans *mens* te zijn; laten wij dan God de ruimte geven om *God* te zijn. M.a.w.: We moeten onze verwachtingen ten aanzien van God voortdurend bijstellen, ons realiseren dat geen enkel godsbeeld het enige, juiste beeld is. Het is een voorwaarde om manipulatie van God te kunnen vermijden.

Iemand die hiervan sterk doordrongen was en zijn ervaringen op dit punt op papier heeft gezet is de Spaanse Karmeliet St. Jan van het Kruis. Vandaag, 14 december, zijn feestdag, wordt hij door de hele Familia Carmelitana wereldwijd herdacht. St. Jan van het Kruis, die leefde in het Spanje van de 16<sup>e</sup> eeuw, beschrijft het loslaten van godsbeelden, die wij mensen koesteren, als een proces van loutering. In zijn boek *De bestijging van de Berg Karmel* stelt hij dat wanneer we ons fixeren op de door ons zelf ontworpen godsbeelden, we in feite gevangen zijn van ons zelf. Uit deze gevangenschap kunnen we alleen worden bevrijd wanneer we het masker waarmee we alles bekijken afzetten. Dan gaan we de dingen zien zoals ze zijn. Dan komen we met beide benen op de grond te staan en scheppen we ruimte om belangeloos om te zien naar de ander, naar elkaar. Tot zover wat betreft St. Jan van het Kruis.

Toch kunnen wij mensen ook weer niet zonder voorstellingen die ons telkens een nieuw uitzicht bieden. Straks met Kerstmis neemt Lukas ons mee naar een onherbergzame plek, ver van het wereldrumoer, ver van het centrum van de macht en hij brengt ons in een dierenstal en wijst ons op een voerbak en zegt dan: kijk, daar ligt ie nou, de Redder van de wereld, daar ligt nou God. Niet een patser zoals keizer Augustus of koning Herodes, maar een hulpeloos kind, weerloos, zo kwetsbaar als iedere pasgeborene. De manier waarop dit Kind wordt geboren tekent zijn latere leven. Want eenmaal volwassen zal dit-zelfde Kind het opnemen voor ieder die zoals hij hulpeloos, weerloos, kwetsbaar is. Als we ons al een voorstelling van God willen maken, dan dienen we ons te verlaten op het beeld van God zoals Jezus van Nazareth dat heel zijn leven handen en voeten heeft gegeven. Een manier om, gevangen als we zitten naast Johannes de Doper, onze verwachtingen ten aanzien van God bij te stellen.

Laten we dan zo vol verlangen uitzien naar dat Kerstkind als teken van een hoopvolle belofte, van een nieuw zicht op ons leven, onze toekomst.

Dat het zo mag zijn.

Ruud Willemsen ocd